

Bijlage bundel Staat van de Veiligheid 2024

Bestaande uit

- Factsheet jaarrapportage 2024 Seveso Omgevingsdiensten
- Factsheet meldingen ongewone voorvallen Seveso bedrijven
- Stand van zaken bedrijfsbrandweer aanwijzingen LEC-IV
- Jaarverslag 2024 Stichting Veiligheid Voorop

De zes Seveso-omgevingsdiensten¹ zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving bij bedrijven die onder de Seveso- en RIE4-wetgeving vallen. Zij doen dit namens de provincies als bevoegd gezag. De provincies en Seveso-diensten hebben een programma opgesteld met als ambitie een uniforme en excellente uitvoering. Dit jaarverslag 2024 beschrijft de activiteiten binnen dit programma.

Speelveld en uniforme aanpak (zes regionale diensten werken als één)

We streven naar een uniforme aanpak en gelijke behandeling van bedrijven in vergunningverlening, toezicht en handhaving. Dit levert transparantie en duidelijkheid over onze werkwijze en geeft vertrouwen door een eenduidige aanpak. We spreken met één stem naar bedrijven en onze partners. Voorbeeldprojecten om daarbij te benoemen zijn:

- Programmatisch actualiseren; Een systematische en continue aanpassing van vergunningen op basis van nieuwe risico-informatie om de actualiteit van de vergunningen te verhogen en inzicht te geven in de actualiteit van de vergunningensituatie bij Seveso-bedrijven. In 2024 hebben we gewerkt aan een update van de systematiek voor het programmatisch actualiseren om deze in overeenstemming te brengen met de Omgevingswet en nieuwe wet- en regelgeving.
- Specialististen van de 6 Seveso-omgevingsdiensten delen hun kennis met elkaar. Zo vindt kennisuitwisseling en bespreking van casuïstiek plaats over PGS 15 Opslag van verpakte gevaarlijke stoffen, PGS 29 Opslag van brandbare vloeistoffen in tanks, Vloeibare bulk en Nieuwe energiedragers met als resultaat uniforme interpretatie van regelgeving en richtlijnen.
- Uniforme aanpak Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS); In dit project zijn knelpunten in de uitvoering van vergunningverlening aangepakt en is bijvoorbeeld gezorgd voor implementatie van de aanpak ZZS in de landelijke vergunningvoorschriften. Er is gewerkt aan een uniforme en effectieve aanpak van ZZS met verbeterde samenwerking en afstemming tussen verschillende partners en instanties. Het project is inmiddels grotendeels ingebed in de structuur van de landelijk samenwerkende omgevingsdiensten (ODNL). ZZS-issues die

¹ De zes Seveso-omgevingsdiensten voeren in opdracht van de provincies de vergunningverlenende en toezichthoudende taken en de handhaving uit bij Seveso-inrichtingen en Rie-categorie-4-bedrijven. Zij zijn hiertoe aangewezen in het Omgevingsbesluit art 13.1.12.

De vergunningverlening en het toezicht op Seveso-inrichtingen vindt zijn grondslag in Europese regelgeving in de Seveso III-richtlijn. Tot 2024 was deze Europese richtlijn in de Nederlandse wetgeving vastgelegd in het Besluit risico's zware ongevallen 2015 (Brzo 2015) en de Regeling risico's zware ongevallen (Rrzo). Op 1 januari 2024 zijn het Brzo 2015 en het Rrzo vervallen en is de Europese Seveso regelgeving opgenomen in de Omgevingswet (Ow), het Omgevingsbesluit (Ob) en het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Brzo-bedrijven heten sindsdien Seveso-bedrijven of -inrichtingen.

Naast de Seveso-regelgeving is de Europese regelgeving voor industriële emissies, de Europese Richtlijn Industriële Emissies (2010/75/EU) opgenomen in de Omgevingswet. Op augustus 2024 is de Rie2024/1785 in werking getreden. Deze richtlijn wijzigt delen van de richtlijn uit 2010, maar het nummer van de Rie blijft ongewijzigd Rie2010/75/EU.

OMGEVINGSDIENSTEN

vooral betrekking hebben op Seveso-bedrijven, zoals PFAS in blusschuim, houden specifieke aandacht binnen het programma van de Seveso-omgevingsdiensten.

- Uniforme Opdrachtverstrekking; In 2024 zijn we gestart met het werken aan een gezamenlijke basis voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. We hebben alle zes een opdracht van onze provincies. Door te werken aan een zoveel mogelijk gelijke basisopdracht, kunnen we onze uitvoering uniformeren.

Samenwerking als collectief en efficiënter werken

Uitgaan van gezamenlijke kracht. Door samenwerking delen we kennis, verbeteren we onze werkwijze en werken we als één krachtige dienst, bijvoorbeeld aan gezamenlijke vraagstukken. Voorbeeldprojecten hierbij zijn:

- Aandachtsgebieden zijn een nieuw instrument in de Omgevingswet; Vanwege benodigde verbeteringen in de bepaling van de aandachtsgebieden moesten deze opnieuw worden berekend. De samenwerking tussen de zes omgevingsdiensten bij het herberekenen van de aandachtsgebieden zorgde voor uniformiteit. Door aansluiting van RIVM bij onze overleggen kon de rekenmethodiek snel verduidelijkt en aangepast worden. Ook het ministerie van I&W was nauw betrokken bij onze uitvoering. Door samenwerking zijn de herberekeningen op tijd afgerond. Op 31 december 2024 stonden alle herberekende aandachtsgebieden voor heel Nederland op de Atlas van de Leefomgeving.
- Bestuurlijke boete; 2024 was het eerste jaar waarin de bestuurlijke boete door de omgevingsdiensten als handhavingsmiddel kon worden ingezet. Dit instrument helpt omgevingsdiensten bij het beter borgen van veiligheidsvoorschriften en het stimuleren van naleefgedrag. Voor het opstellen van de boetebeschikking is zeer specialistische kennis nodig, daarom hebben de Seveso-omgevingsdiensten ervoor gekozen om deze taak bij aangewezen juristen van twee van onze diensten, ODG en DCMR, te beleggen. In 2024 waren enkele bestuurlijke boetes in voorbereiding, er zijn nog geen bestuurlijke boetes opgelegd.
- Financiële zekerheid is ook een nieuw instrument in de Omgevingswet; Doel van het project Financiële Zekerheidstelling is dat de maatschappij niet opdraait voor schadeafhandeling en sanering na een ongeval of calamiteit bij Seveso-inrichtingen en financieel gedekt zijn door het betreffende Seveso-bedrijf. 2024 was het eerste jaar van de tweejarige pilotperiode om ervaring op te doen. Er zijn trainingen ontwikkeld om juristen en vergunningverleners op te leiden. Bij alle Seveso-omgevingsdiensten zijn inmiddels één of meer pilots gestart. Bij de provincies die daar behoefte aan hebben, zijn beleidsregels vastgesteld. De eerste ervaringen laten zien dat het opnemen van financiële zekerheid veel impact heeft op de vergunningverlening. Zowel qua capaciteit en benodigde kennis bij vergunningverleners als financieel voor bedrijven.
- Maatwerk aanpak verduurzaming industrie; Het ministerie van KGG maakt afspraken met grote uitstoters van CO₂. De 6 Seveso-omgevingsdiensten bereiden zich gezamenlijk voor op de vergunningverlening voor deze bedrijven, zodat vergunningaanvragen van deze bedrijven vlot afgehandeld kunnen worden. Specialisten van de Seveso-omgevingsdiensten wisselen via de Expertpool onderling kennis en ervaring uit op onderwerpen in de energietransitie zoals waterstof, ammoniak en methanol.
- De veelheid van onderwerpen die bij de vergunning van Seveso-bedrijven moeten worden geïmplementeerd vraagt om een gezamenlijke strategie en een plan van aanpak van de

OMGEVINGSDIENSTEN

Seveso-omgevingsdiensten. Het is belangrijk om samen tot een eensgezinde prioritering te komen. We werken alsof we één organisatie zijn. In 2025 wordt een traject gestart om gezamenlijk een strategische prioritering vast te stellen om de vergunningverlening van daaruit in de uitvoeringscyclus op te nemen.

Proactief toezicht, zicht op incidenten

Om bij te dragen aan het voorkomen van incidenten stimuleren we het vroegtijdig signaleren van risico's en daarop acteren we doormiddel van proactief toezicht. Ook dragen we met ons toezicht bij aan het zicht op incidenten, van het grondig identificeren van de oorzaken tot het beschouwen en leren van de gevolgen. Hiermee verhogen we de veiligheid bij hoog-risico-bedrijven. Als voorbeeldprojecten noemen we hierbij:

- Melden van ongewone voorvallen; Het project heeft een definitie vastgesteld voor 'ongewone voorvallen' in de Omgevingswet. We hebben een voorbeeldenatlas gemaakt waardoor we nu weten welke incidenten moeten worden gemeld. Deze atlas blijft in ontwikkeling.
- Doelanalyse meldingen; We maken jaarlijks een analyse van de ongewone voorvallen. We verbeteren de uniformiteit en kwaliteit van meldingen zodat we in de toekomst beter vergelijkbaar kunnen analyseren.
- Identificatiemethodiek klimaatverandering en Seveso-bedrijven; Dit project heeft de impact van klimaatverandering op Seveso-bedrijven onderzocht en manieren ontwikkeld om risico's beter te identificeren en te beheren. Voor piekbuien en overstromingen blijkt het mogelijk om de risicobeoordelingsmethodiek van het bedrijf aan de waterrisicoprofielen uit de klimaatatlas te koppelen. Hieraan aandacht besteden vanuit toezicht helpt om bedrijven toekomstige risico's proactief te laten benaderen.

Kennisdeling en capaciteit (goede kennisbasis, sterk Seveso)

Onze mensen zijn specialisten. Zij zijn onze kracht. Gezamenlijke opleidingen zijn belangrijk voor het versterken van de capaciteit van de Seveso-omgevingsdiensten. Zo zijn we altijd up-to-date in onze kennis en voorbereid op onze taken. We leren van eigen ervaringen en van die van anderen. Met goed opgeleide specialisten zorgen we voor stevige vergunningen, effectiever toezicht en een veiligere leefomgeving. Opleidingen volgen vraagt veel van onze medewerkers. Daarmee willen we ook zo goed mogelijk rekeninghouden. Voorbeeldprojecten hierbij zijn:

- Structurele Opleidingen; Het Seveso-opleidingsprogramma werd in 2024 succesvol overgedragen aan een nieuwe opleider en daarmee voor de toekomst geborgd. Het is een -opleidingstraject op minimaal Hbo-niveau van ca. 3 jaar met onder andere Chemische en Procestechnologie. Met deze stevige basis zorgen we voor kennis en vaardigheden van de medewerkers om het gesprek met de Seveso-bedrijven goed te kunnen voeren.
- Permanente Educatie; Via de bijscholing van onze Seveso-medewerkers beschikken zij altijd over de meest actuele kennis en vaardigheden om hun werk goed uit te voeren, ondanks de voortdurende veranderingen in wet- en regelgeving.

In 2024 vielen 407 bedrijven in Nederland onder de Seveso-regelgeving. Sinds 1 januari 2024 is de Europese Seveso III-richtlijn opgenomen in de Omgevingswet, het Omgevingsbesluit en het Besluit activiteiten leefomgeving. Daarmee is het Brzo2015 komen te vervallen. 'Brzo-bedrijven' worden sindsdien Seveso-bedrijven of Seveso-inrichtingen genoemd. In deze factsheet zullen we verdergaan met de term 'Seveso-bedrijven' om te verwijzen naar de inrichtingen die onder de Seveso-regelgeving vallen, ongeacht de wijziging in terminologie tussen de Wet Milieubeheer en de Omgevingswet. Seveso-bedrijven zijn verplicht om ongewone voorvallen te melden aan hun bevoegd gezag. In de praktijk zijn dit de zes Seveso-omgevingsdiensten (Seveso-OD's). Sinds de start van de landelijke registratie in 2018 heeft 76% van alle Seveso-bedrijven één of meerdere meldingen van een ongewoon voorval gedaan. In 2024 zijn 2748 ongewone voorvallen gemeld. Dit is een duidelijke daling ten opzichte van het aantal voorvallen dat tot 2023 werd gemeld onder de Wet milieubeheer en vormt een duidelijke trendbreuk ten opzichte van de afgelopen zes jaar. Deze afname past binnen de verwachtingen op basis van de nieuwe definitie van een ongewoon voorval in de Omgevingswet.

Wat is een ongewoon voorval?

Ongewone voorvallen zijn afwijkende gebeurtenissen die mogelijk significante gevolgen hebben voor de fysieke leefomgeving. Voorbeelden hiervan zijn een storing van een filter waarbij een verontreinigde luchtstroom vrijkomt, een (grote) brand of lekkage van gevaarlijke stoffen naar lucht, bodem of oppervlaktewater. De zes Seveso-OD's en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) registreren en analyseren gezamenlijk de meldingen van ongewone voorvallen. Daarnaast onderzoeken de Seveso-OD's of de oorzaak van het voorval bekend is, om herhaling in de toekomst te voorkomen. De informatie wordt ook gebruikt voor toezicht en handhaving.

Registratie door de Seveso-OD's

Sinds 2018 gebruiken de Seveso-OD's een informatiemodel voor het uniform en compleet melden, dat in samenwerking met de ILT is ontwikkeld. Dit model is hierna aangepast en geoptimaliseerd en draagt bij aan een uniforme landelijke registratie. Het verbeterde model

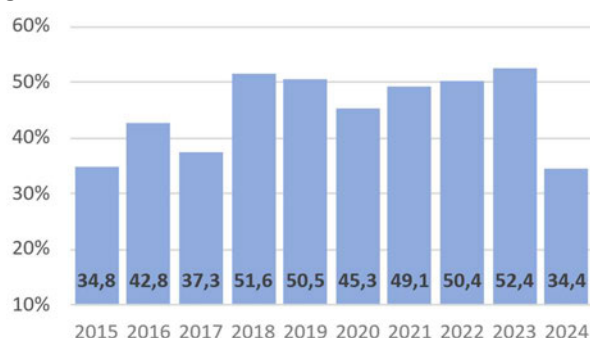
vergroot de analysemogelijkheden en ondersteunt data-gedreven werken. Door de gezamenlijke analyses kunnen we extra aandacht besteden aan bedrijven met relatief veel of juist weinig of geen meldingen. In de komende jaren wordt het model verder aangepast om optimaal gebruik te maken van de analysemogelijkheden binnen de Omgevingswet.

Ongewone voorvallen bij Seveso-bedrijven

Vanaf 2024 zijn bedrijven verplicht ongewone voorvallen te melden aan het bevoegd gezag op basis van Afdeling 19.1 van de Omgevingswet en Afdeling 2.7 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Bedrijven hoeven onder de Omgevingswet alleen nog voorvallen met (dreigende) significante nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving te melden. Dit is een inperking van de definitie onder de Wet Milieubeheer. De gezamenlijke Seveso-OD's hebben hiervoor in 2024 de gewijzigde definitie in een 'Kader ongewone voorvallen voor Seveso-inrichtingen' uitgewerkt.

Bedrijven zijn verplicht om onderzoek te doen naar de oorzaak van een ongewoon voorval en mogelijke maatregelen om herhaling te voorkomen. Het bevoegd gezag controleert en beoordeelt dit.

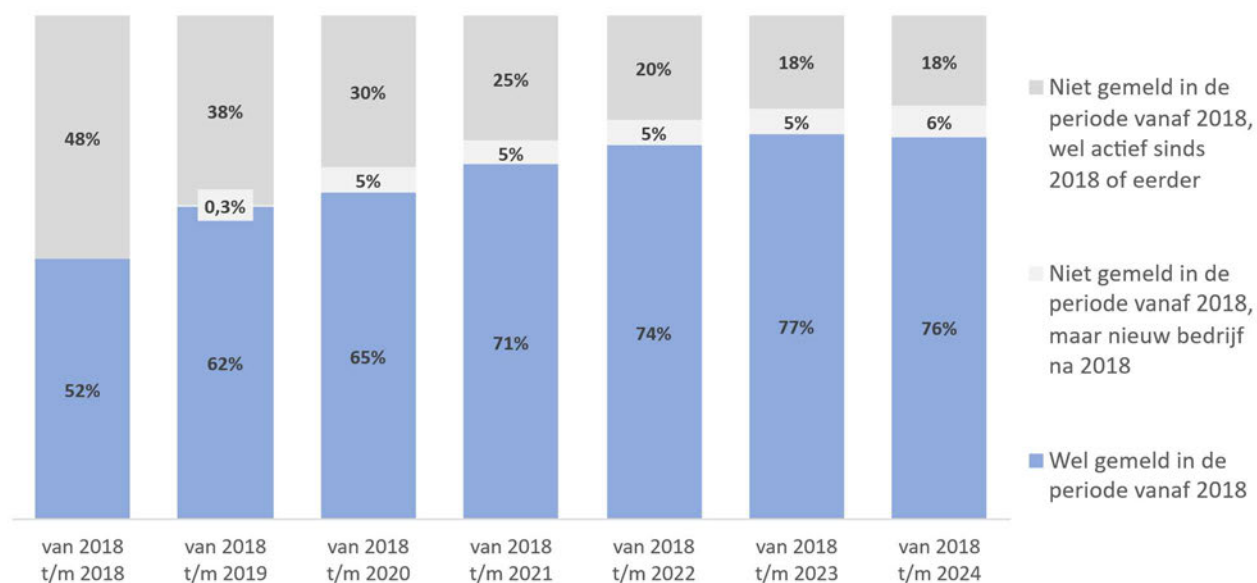
In deze factsheet worden meldingen van ongewone voorvallen in 2024 vergeleken met elkaar en met voorgaande jaren. In figuur 1 is te zien welk percentage bedrijven van het totale aantal Seveso-bedrijven sinds 2015 één of meer geregistreerde meldingen heeft gedaan.

Figuur 1: Percentage Seveso-bedrijven met één of meerdere geregistreerde meldingen per jaar (ILT: cijfers 2015-2017, Seveso-OD's: cijfers 2018-2024).

Het percentage bedrijven dat meldt is in 2024 beduidend lager dan in voorgaande jaren. Deze afname is te verklaren door de inwerkingtreding van de Omgevingswet, waarbij alleen voorvallen met (dreigende) significante gevolgen moeten worden gemeld. De verwachting is dat deze daling de komende jaren doorzet.

Niet alle bedrijven melden elk jaar een ongewoon voorval. Risico's kunnen verschillen per branche en bedrijfstype. In figuur 2 is te zien dat het cumulatieve percentage bedrijven in de afgelopen jaren dat tenminste eenmaal een ongeval heeft gemeld rond de 75% blijft. In 2024 hebben twee Seveso-bedrijven voor het eerst een ongewoon voorval gemeld sinds 2015. Daarnaast heeft bijna een kwart (98 bedrijven) nog nooit een ongewoon voorval gemeld. Van deze groep zijn 73 bedrijven (18%) meer dan zes jaar actief.

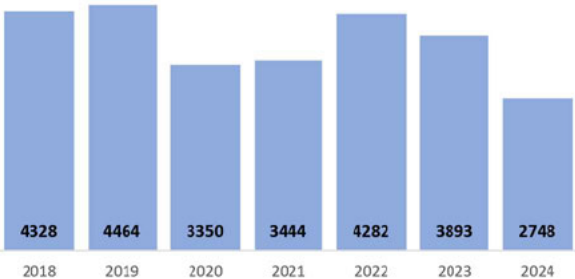

Figuur 2: Aandeel Seveso-bedrijven dat sinds 2018 ten minste één ongewoon voorval heeft gemeld. Bedrijven zonder meldingen zijn onderverdeeld in nieuwe bedrijven en bedrijven die sinds 2018 onder de Brzo/Seveso-richtlijn vallen. Door afronding op hele getallen kan het totaalpercentage iets afwijken van 100%.

Uit een onderzoek door de Seveso-OD's naar de meldingsbereidheid in 2022, bleek dat 9 van de 10 bedrijven het vanzelfsprekend vinden om ongewone voorvallen te melden en dat 8 op de 10 bedrijven elk voorval ook daadwerkelijk melden. Deze inzichten helpen om de meldingsbereidheid verder te bevorderen en eventuele barrières weg te nemen.

Meldingen door Seveso-bedrijven

In 2024 zijn 2748 ongewone voorvallen gemeld door in totaal 140 bedrijven, zie figuur 3.

Figuur 3: Totale aantallen ongewone voorvallen per jaar bij Seveso-OD's.

Het aantal meldingen is in 2024 29% lager dan in 2023 en het laagste aantal sinds de start van de registratie in 2018. De lagere aantallen in 2020 en 2021 kunnen deels worden verklaard door de coronacrisis en lagere producties in die tijd.

Een aparte categorie binnen de meldingen betreft bedrijven met een maatwerkvoorschrift in hun vergunning. Onder de Wet milieubeheer kon in een maatwerkvoorschrift worden geregeld dat een bedrijf niet alle ongewone voorvallen direct hoeft te melden. Afhankelijk van de ernst moest een melding direct worden gedaan of alleen intern worden geregistreerd. Deze afspraken konden per bedrijf verschillen. De vergunningen op basis van de Wet Milieubeheer, inclusief het maatwerkvoorschrift, zijn overgegaan naar vergunningen onder de Omgevingswet.

Nieuwe vergunningen onder de Omgevingswet kennen geen maatwerkvoorschriften meer. Alle voorvallen met significante gevolgen voor de fysieke leefomgeving moeten altijd direct

worden gemeld. Bedrijven met een bestaande vergunning met een maatwerkvoorschrift op basis van de Wet Milieubeheer, blijven voorvallen melden conform de afspraken in hun vergunning. Daarom is het zinvol onderscheid te maken tussen meldingen van bedrijven met en zonder een maatwerkvoorschrift. Dit is weergegeven in figuur 4.

	Aantal bedrijven	Aantal meldingen
Bedrijven zonder maatwerkvoorschrift (meldingen op basis van artikel 19.1 Omgevingswet)	339	639
Bedrijven met maatwerkvoorschrift (meldingen deels op basis van maatwerkvoorschrift)	68	2109
Totaal	407	2748

Figuur 4: Geregistreerde ongewone voorvallen in 2024, uitgesplitst naar bedrijven met en zonder maatwerkvoorschrift (peildatum bedrijvenbestand: 1-1-2025).

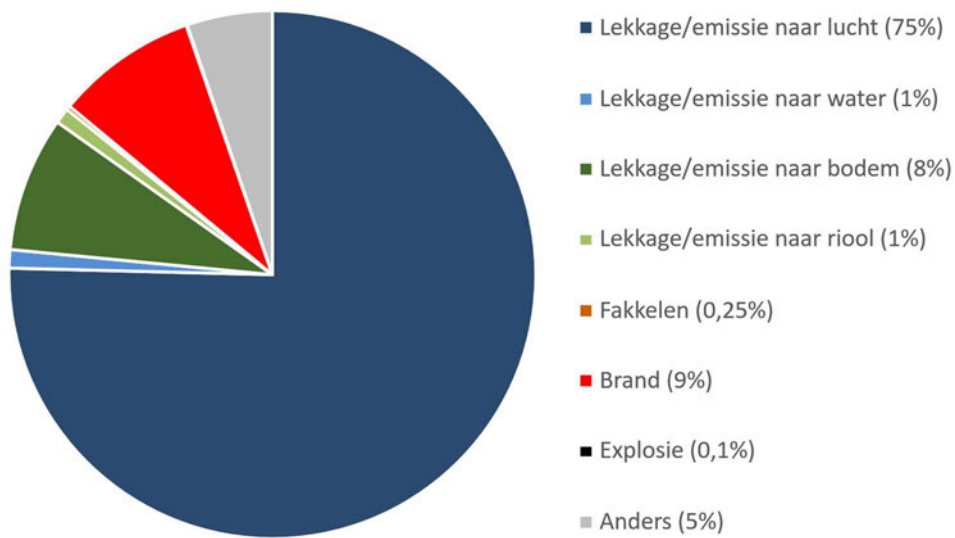
Het aantal bedrijven met een maatwerkvoorschrift daalde van 70 in 2023 naar 68 in 2024. Door actualisatie van vergunningen onder de Omgevingswet zal dit aantal verder afnemen, totdat deze maatwerkvoorschriften uiteindelijk niet meer bestaan.

Bedrijven met een maatwerkvoorschrift zijn over het algemeen zeer complexe bedrijven. Bij hen vonden in 2024 in totaal 2109 meldingsplichtige voorvallen plaats, vergelijkbaar met 2023.

De overige 339 Seveso-bedrijven zonder maatwerkvoorschrift meldden gezamenlijk 639 ongewone voorvallen. Dit is een flinke afname ten opzichte van 2023. Dit is mede te verklaren door de wijzigingen in de wetgeving.

Type voorvallen

In figuur 5 is te zien welk type voorval het vaakst is gemeld in 2024. Net als in voorgaande jaren ging de meerderheid (75%) van de ongewone voorvallen over lekkages of emissies naar de lucht. In 2023 was dit 65%.

Figuur 5: Soorten ongewone voorvallen in 2024 geregistreerd bij Seveso-OD's (exclusief ODG en DCMR).

Stand van zaken bedrijfsbrandweeraanwijzingen bij Seveso-inrichtingen 8 mei 2025

op basis van input van de veiligheidsregio's

Ten behoeve van de Staat van de Veiligheid 2024

30 juni 2025, v. 1.0

Onderstaande tekst is de bijdrage vanuit het Landelijk expertisecentrum industriële veiligheid (LEC IV)¹ voor de "Staat van de Veiligheid 2024".

De gegevens zijn door de 6 industriële veiligheid veiligheidsregio samenwerkingsverbanden aangeleverd bij het LEC IV.

“Voorbereiding op de rampenbestrijding”

Context

De Seveso-richtlijn stelt eisen aan bedrijven en aan de overheid op het gebied van de voorbereiding op zware ongevallen. In Nederland is de voorbereiding op ongevallen, branden en rampen op grond van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) een taak van de veiligheidsregio's. Daartoe behoren het opstellen, op basis van de veiligheidsrapporten, van rampenbestrijdingsplannen voor de hogedrempelinrichtingen² en het inspecteren van deze inrichtingen.

Verder kunnen op grond van artikel 31 van de Wvr Seveso-inrichtingen, vervoersgebonden inrichtingen, spoorwegemplacements en bepaalde bedrijven die onder de Kernenergiewet vallen worden aangewezen als bedrijfsbrandweerplichtig.

Artikel 31

12

- 1 Het bestuur van de veiligheidsregio kan een inrichting die in geval van een brand of ongeval bijzonder gevaar kan opleveren voor de openbare veiligheid, aanwijzen als bedrijfsbrandweerplichtig.
- 2 Het hoofd of de bestuurder van een aangewezen inrichting draagt er zorg voor dat in die inrichting kan worden beschikt over een bedrijfsbrandweer, die voldoet aan de bij de aanwijzing gestelde eisen inzake personeel en materieel.

Artikel 31 Wet veiligheidsregio's

Dit kan indien zij naar het oordeel van de veiligheidsregio in geval van brand of ongeval een bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid vormen. Een veiligheidsregio kan een inrichting verzoeken om een bedrijfsbrandweerrapport in te dienen. Op basis van de door het Seveso-inrichting aangeleverde gegevens, wordt bepaald of tot een bedrijfsbrandweeraanwijzing moet worden overgegaan. Hierbij zijn de bedrijfsbrandweerscenario's, de effecten en de bestrijdbaarheid bepalend als ook de blusvoorzieningen van de inrichting, de basisbrandweertzorg van de overheidsbrandweer en de directe omgeving om de inrichting bepalend. De bedrijfsbrandweer moet bestaan uit mensen en middelen (bijvoorbeeld één of meerdere blusvoertuigen met bemensing) om de bedrijfsbrandweerscenario's te kunnen bestrijden. Samenvattend is een bedrijfsbrandweer nodig als sprake is van een bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid, er onvoldoende stationaire blus- en koelvoorzieningen aanwezig zijn en een bedrijfsbrandweerinzet het verschil kan maken op het verloop van het scenario.

¹ Het Landelijk expertisecentrum industriële veiligheid is een samenwerkingsverband tussen de Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond en het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid. Het LEC IV ondersteunt, adviseert en vertegenwoordigt de 25 Veiligheidsregio's bij de uitvoering van taken in het vakgebied industriële veiligheid.

² Bedrijf dat de hoge drempelwaarde voor de aanwezige hoeveelheid gevaarlijke stoffen en mengsels uit bijlage I van de Seveso III-richtlijn overschrijdt.

Stand van zaken aanwijzingen bedrijfsbrandweer

Het Landelijk expertisecentrum industriële veiligheid (LEC IV) heeft op verzoek van het Ministerie van Justitie en Veiligheid een overzicht opgesteld van de stand van zaken met betrekking tot de bedrijfsbrandweeraanwijzingen bij Seveso-inrichtingen. Hierbij is gebruik gemaakt van de bedrijvenlijst van [SEVESO+](#).

De status van de bedrijfsbrandweeraanwijzingen en –procedures is opgenomen in de onderstaande tabel. Voor 417 Seveso-inrichtingen is een beoordeling uitgevoerd. Dit heeft geleid tot 98 aanwijzingen en 271 besluiten dat geen bedrijfsbrandweer nodig is. Van de aangewezen bedrijven is 89 % een hogedrempelinrichting.

Tijdens de momentopname (op 8 mei 2025) zijn Seveso-inrichtingen in beeld waar een bedrijfsbrandweer procedure loopt of nog opgestart moet worden. Deels betreft dit nieuwe Seveso-inrichtingen. De verantwoordelijke veiligheidsregio's verwachten dat bij 25 inrichtingen de lopende of de nog te starten procedure niet zal leiden tot een bedrijfsbrandweeraanwijzing. Daarnaast verwachten ze dat bij 4 inrichtingen de lopende procedure wel zal leiden tot een bedrijfsbrandweeraanwijzing. Bij 7 inrichtingen is het nog onduidelijk of de lopende procedure zal leiden tot een bedrijfsbrandweeraanwijzing of afwijzing. Over het algemeen adviseren de veiligheidsregio's om (automatische) stationaire voorzieningen voor incidentbestrijding, zoals vaste (schuim)blussystemen en sprinklersystemen, voor te schrijven in de omgevingsvergunning milieu. Dit heeft veelal de voorkeur boven personele inzet van een bedrijfsbrandweer. Dit is in een aantal gevallen ook de reden dat trajecten nog niet zijn afgerond.

Bij geen van de inrichtingen is sprake van acuut gevaar in verband met het nog ontbreken van de inhoudelijke beoordeling of een bedrijfsbrandweer al dan niet nodig is.

Tabel 1: Gegevens Staat van de Veiligheid 2024, stand van zaken per 8 mei 2025

	Aantal inrichtingen dat mogelijk in aanmerking komt voor een aanwijzing	Aantal beoordeeld	Aantal aangewezen inrichtingen	Inrichtingen waar geen bedrijfsbrandweer nodig is	Overige inrichtingen (in behandeling / nog niet gestart / etc.)
Hoge drempel-inrichtingen	269 (65%)	237 (88%)	89 (33%)	158 (59%)	22 ³ (8%)
Lage drempel-inrichtingen	148 (35%)	119 (80%)	9 (6%)	113 (76%)	26 ⁴ (18%)
Totaal	417	356 (85%)	98 (24%)	271 (65%)	48 (12%)

³ Hiervan 12 inrichtingen in behandeling, 3 inrichting nog niet gestart. Van deze 15 inrichtingen verwachten de behandelende veiligheidsregio's dat 3 inrichtingen een bedrijfsbrandweeraanwijzing zullen krijgen. Bij 5 inrichtingen is de aanwijzing ingetrokken, 1 inrichting is nog niet formeel beoordeeld en 1 inrichting is gesloten.

⁴ Hiervan 7 inrichtingen in behandeling, 13 inrichting nog niet gestart. Van deze 20 inrichtingen verwachten de behandelende veiligheidsregio's dat 1 inrichting een bedrijfsbrandweeraanwijzing zal krijgen. Bij de overige 6 inrichtingen zijn er 2 inrichtingen gesloten, 1 inrichting is geen Seveso bedrijf meer en bij de andere 3 inrichtingen is de reden nog onbekend.

Toezicht bedrijfsbrandweer

Het is een wettelijke taak van veiligheidsregio's om toezicht te houden op de bedrijfsbrandweer en de organisatie daarvan door de betreffende inrichting.

Artikel 63

Het bestuur van de veiligheidsregio is bevoegd tot oplegging van een last onder bestuursdwang ter handhaving van het bij of krachtens [artikel 31](#) bepaalde alsmede het bij of krachtens [artikel 48](#) bepaalde ten aanzien van de krachtens [artikel 17](#) aangewezen inrichtingen, tot welke bevoegdheid mede behoort het stilleggen of gedeeltelijk buiten werking stellen of verzegelen van de inrichting dan wel het verzegelen of verwijderen van hetgeen zich in de inrichting bevindt.

Artikel 63 Wet veiligheidsregio's

De uitvoering van inspecties kan plaatsvinden tijdens de reguliere Seveso-inspectie of door middel van zelfstandige bedrijfsbrandweerinspecties. Dit kunnen zowel aangekondigde als onaangekondigde inspecties zijn. Daarnaast voeren veiligheidsregio's toezicht uit op het oefenbeleid middels het bijwonen van een aantal oefeningen. Deze oefeningen zijn opgenomen in het oefenprogramma dat de aangewezen bedrijven jaarlijks indienen bij de veiligheidsregio.

Conclusie

De 25 veiligheidsregio's hebben de Seveso-inrichtingen in beeld die in aanmerking komen voor een mogelijke aanwijzing bedrijfsbrandweer. Daar waar nodig worden procedures gestart om over te gaan op aanwijzing bedrijfsbrandweer. Zowel aangewezen als afgewezen inrichtingen worden tijdens inspecties gecontroleerd op het aspect bedrijfsbrandweer. Indien nodig wordt conform de Wet veiligheidsregio's en het landelijke handhavingsbeleid handhavend opgetreden. Hiermee trachten de veiligheidsregio's bedrijfsbrandweerscenario's te ondervangen die de basisbrandweer zorg overstijgen.

landelijk expertisecentrum
industriële veiligheid

Landelijk Expertisecentrum Industriële Veiligheid (LEC IV)

Website leciiv.nl

LinkedIn [LEC Industriële Veiligheid](https://www.linkedin.com/company/lec-iv/)

VEILIGHEID VOOROP

JAARVERSLAG 2024

1

Veiligheid Voorop – leren, luisteren en leiden in veiligheid

Veiligheid Voorop is hét samenwerkingsverband van en voor Seveso bedrijven en branches uit de (petro)chemische industrie en haar ketenpartners, van raffinage, chemie tot opslag.

Veiligheid Voorop maakt leren, luisteren en leiden in veiligheid toegankelijk voor de hele sector én verzamelt en deelt informatie over veiligheidsprestaties met de buitenwereld met als doel om samen te bouwen aan een nog veiliger Nederland.

Inhoudsopgave

VOORWOORD EN SAMENVATTING	3
1. Stichting Veiligheid Voorop	4
1.1 Organisatie en bestuur	4
1.2 Werkprogramma Veiligheid Voorop	4
2. Prestatie indicatoren 2024	5
2.1 Aansluitgraad bij Veiligheid Voorop	5
2.2 Aantal rapporterende Seveso bedrijven.....	5
2.3 Dodelijke ongevallen en ongevallen met verzuim.....	6
2.4 Procesveiligheidsincidenten.....	6
2.5 Self-assessment veiligheidscultuur en veiligheidsbeheerssysteem (VBS)	7
2.6 Veiligheid in de keten	7
2.7 Conclusie	8
Bijlage 1 - Structuur en organisatie Stichting Veiligheid Voorop (2024).....	9
Bijlage 2 – Pijlers voor de strategische koers van activiteiten.....	10

2

Lijst van figuren

Figuur 1. Aansluitgraad bij Veiligheid Voorop	5
Figuur 2. Aantal rapporterende Seveso locaties	6
Figuur 3. Aantal ongevallen met verzuim	6
Figuur 4. Procesveiligheidsincidenten	6
Figuur 5. Aandeel bedrijven met self-assessment naar veiligheidscultuur en VBS	7
Figuur 6. Aandeel Seveso bedrijven met Leveranciers Beoordelings Systeem	7
Figuur 7. Aantal ongevallen met verzuim en procesveiligheidsincidenten 2014 - 2024	8

VOORWOORD EN SAMENVATTING

Hierbij bied ik u het jaarverslag van de Stichting Veiligheid Voorop aan. Het bevat een overzicht van onze activiteiten en de veiligheidsprestaties van de Seveso bedrijven in de (petro)chemische sector in 2024.

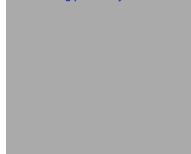
Wat betreft de veiligheidsprestaties in 2024 zijn de stijging van het aantal ongevallen met verzuim met 24% en de daling van het aantal procesveiligheidsincidenten met 17% ten opzichte van de gemiddelde waarden voor beide indicatoren over de afgelopen 5 jaar het meest opvallend. We onderzoeken thans de mogelijkheden of en welke indicatoren we zouden kunnen verzamelen en rapporteren voor nadere duiding.

Als 'highlight' in 2024 vond op 20 juni onze jaarlijkse Veiligheidsdag plaats. Voor de tweede maal in successie werd dit evenement mede georganiseerd met de brancheorganisatie voor dienstverlenende bedrijven in de procesindustrie (VOMI), verder ondersteund door Safety Delta Nederland (SDN) en de Regionale Veiligheidsnetwerken. Het thema van de Veiligheidsdag was 'Vertrouwen, een sterk fundament voor een goede veiligheidsprestatie'. Het programma bestond uit een keynote door Chris van Dam, voorzitter van de Onderzoeksraad voor Veiligheid, en diverse workshops, die gerelateerd waren aan het thema van de bijeenkomst. De dag werd afgesloten met de uitreiking van de VOMI Safety eXperience Award aan Cargill Bioindustrial Gouda.

Eind 2024 werd het tripartite overleg tussen industrie, overheid en wetenschap in de vorm van Safety Delta Nederland (SDN) beëindigd. De opgebouwde kenniscollectie van SDN is ondergebracht op de vernieuwde [website van Veiligheid Voorop](#).

Verder hebben de vertegenwoordigers van de betrokken brancheorganisaties en Regionale Veiligheidsnetwerken afgesproken dat Veiligheid Voorop vasthoudt aan de eerder gekozen pijlers van betrokken leiderschap, veiligheid in de keten en excellente veiligheidsbeheerssystemen voor het bepalen van de strategische koers van het programma. Ook werd het werkprogramma voor 2025 vastgesteld. Dit omvat naast enkele standaardactiviteiten drie projecten die wij samen met de brancheorganisaties en Regionale Veiligheidsnetwerken zullen uitvoeren. De gekozen onderwerpen - ATEX, leren van incidenten en verbeteren van contractor safety - sluiten aan bij de behoeften die door de branches en bedrijven zijn aangegeven om de veiligheid in de sector verder te verbeteren. Via de nieuwsbrieven en het jaarverslag zullen we u over de resultaten van deze projecten informeren.

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Michael Schlaug
Voorzitter Veiligheid Voorop

1. Stichting Veiligheid Voorop

1.1 Organisatie en bestuur

Sinds januari 2018 is de Stichting Veiligheid Voorop het uitvoerend orgaan van het gelijknamige programma. Het is een gemeenschappelijk initiatief waarin vijftien brancheorganisaties en vakverenigingen, en vijf regionale veiligheidsnetwerken samenwerken.

Het doel van Veiligheid Voorop is het bevorderen van de veiligheidscultuur en de veiligheidsprestaties van de bedrijven in de (petro)chemische industrie en haar ketenpartners. Met het begrip ketenpartners worden in deze context alle bedrijven bedoeld die in deze sector een onmisbare schakel vormen voor de raffinage, productie en opslag van (petro)chemische grondstoffen, halffabricaten en eindproducten. Via de brancheorganisaties en regionale veiligheidsnetwerken vertegenwoordigde Veiligheid Voorop in 2024 circa **79%** van de Seveso bedrijven in de (petro)chemische sector in Nederland. Dit is vrijwel gelijk aan het percentage in 2023 (**80%**).

In 2024 heeft het bestuur viermaal vergaderd. Jan-Willem van den Beukel, directeur VEMOBIN, nam in juni 2024 de plaats in van Erik Klooster. Mede naar aanleiding van de beëindiging van Safety Delta Nederland (SDN) heeft een herijking plaatsgevonden van de doelstellingen en het programma van Veiligheid Voorop. Afgesproken is dat Veiligheid Voorop vasthoudt aan de eerder gekozen pijlers van betrokken leiderschap, veiligheid in de keten en excellente veiligheidsbeheerssystemen voor de strategische koers van het programma.

Bijlage 1 geeft een overzicht van de deelnemende partijen en de organisatiestructuur van Veiligheid Voorop in 2024.

4

1.2 Werkprogramma Veiligheid Voorop

Het werkprogramma van Veiligheid Voorop in 2024 was een voortzetting van het programma van eerdere jaren.

Belangrijke activiteiten in 2024 waren onder andere:

- **Seveso Top Leadership Curriculum**
In 2024 werd wederom een leergang gestart met 12 nieuwe leidinggevendenden van Seveso bedrijven. In totaal hebben nu circa 65 leidinggevendenden van Seveso bedrijven deelgenomen aan dit curriculum. In samenspraak met VOMI heeft het bestuur besloten om het programma nu ook open te stellen voor leidinggevendenden van dienstverlenende bedrijven in de procesindustrie.
- **Veiligheidsdag**
Op 20 juni 2024 vond in de Fabrique in Utrecht de jaarlijkse Veiligheidsdag plaats. Een samenvatting van deze dag kunt u vinden op de [website van Veiligheid Voorop](#).
- **Safety Delta Nederland (SDN)**
Relatief veel tijd werd het afgelopen jaar besteed aan de evaluatie en afronding van SDN. Naar aanleiding van de beëindiging van SDN werd door het bestuur een herijking uitgevoerd van de doelstellingen en het programma van Veiligheid Voorop. De kenniscollectie van SDN is opgeschoond en ondergebracht op de vernieuwde [website van Veiligheid Voorop](#).
- **Regionale Veiligheidsnetwerken**
Deze netwerken spelen een belangrijke rol om de Seveso bedrijven en hun ketenpartners met elkaar in contact te brengen, zodat kennis, ervaring en goede praktijken op het gebied van veiligheid met elkaar besproken en uitgewisseld worden. Naast het feit dat elke regio zijn eigen jaarprogramma kent met bijeenkomsten voor de aangesloten bedrijven, vindt er ook overleg en afstemming plaats tussen de netwerken onderling en Veiligheid Voorop. In 2024 heeft dit gezamenlijk overleg onder voorzitterschap van de VNCI 4 maal plaatsgevonden. Specifieke onderwerpen waaraan uitvoering is gegeven waren onder andere bijdrage aan de evaluatie van de nieuwe inspectiemethode voor Seveso inrichtingen (LBR), leerpunten delen met Seveso+ over de aanpak Zorgbedrijven, het Alcohol- en Drugsbeleid op de werkvloer, de uitgebrachte

handreiking ATEX en het delen van de uitkomsten van het onderzoek van Seveso Omgevingsdiensten naar 'Ageing Assets'.

- Nieuwsbrief - in 2024 zijn vijf nieuwsbrieven uitgegeven, waaronder een nieuwsbrief 'special' die geheel gewijd was aan de Veiligheidsdag 2024.

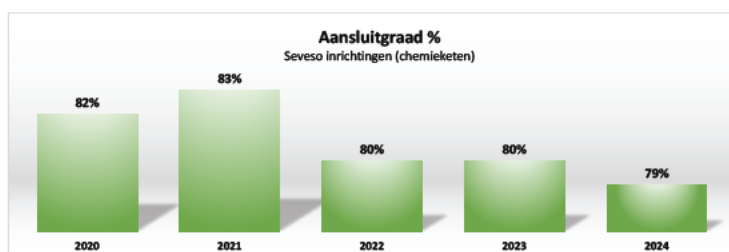
2. Prestatie indicatoren 2024

Via de brancheorganisaties en Regionale Veiligheidsnetwerken werden voor het verslagjaar de volgende prestatie-indicatoren van de Seveso bedrijven in de (petro)chemische keten opgevraagd:

- Aantal gewerkte uren (eigen medewerkers en contractors)
- Aantal dodelijke ongevallen en ongevallen met verzuim (LTI)
- Aantal procesveiligheidsincidenten (PSE)
- Aantal uitgevoerde self-assessments naar de veiligheidscultuur en het VBS
- Aantal bedrijven met een leveranciers beoordelingssysteem

2.1 Aansluitgraad bij Veiligheid Voorop

De aansluitgraad bij Veiligheid Voorop werd vastgesteld op basis van de officiële lijst met Seveso bedrijven, zoals gepubliceerd door [SEVESO+](#) van december 2024, en de verstrekte gegevens van de brancheorganisaties en de regionale veiligheidsnetwerken. Het verloop van de aansluitgraad over de laatste 5 jaar is weergegeven in figuur 1. Eind 2024 bedroeg het aantal bedrijven dat onder de Seveso-

Figuur 1. Aansluitgraad bij Veiligheid Voorop

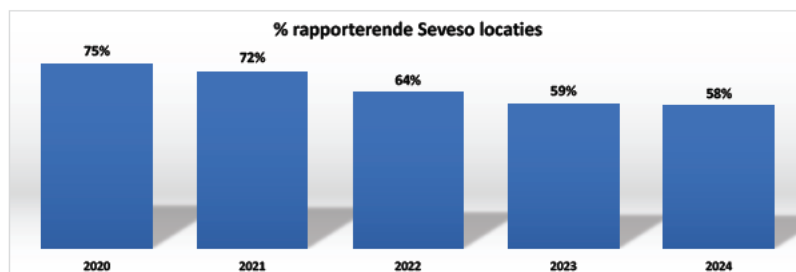
wetgeving viel **389**. Hiervan werden **311** bedrijven gerekend tot de (petro)chemische sector. Deze bedrijven zijn betrokken bij de raffinage en verwerking van olie en olieproducten, de fabricage en verwerking van chemische producten, de opslag en transport van (petro)chemische producten en de afvalverwerking. Van de bedrijven in de (petro)chemische sector waren in

2024 **247** bedrijven aangesloten bij Veiligheid Voorop via een lidmaatschap bij een van de brancheorganisaties en/of deelname aan een van de regionale veiligheidsnetwerken. De **aansluitgraad** – gedefinieerd als de procentuele verhouding tussen het aantal bedrijven in de (petro)chemische keten dat is aangesloten bij Veiligheid Voorop en het aantal Seveso bedrijven in de (petro)chemische keten – bedroeg in 2024 afgerond **79%**. Dit is niet significant verschillend met de gemiddelde aansluitgraad over de afgelopen 5 jaar (**81%**). Naast de bedrijven die gerekend worden tot de (petro)chemische keten waren er in 2024 nog **35** Seveso bedrijven uit andere sectoren aangesloten bij Veiligheid Voorop. Het totale aantal aangesloten Seveso bedrijven komt hiermee op **282**, wat een aansluitgraad oplevert van **72%** (**73%** in 2023).

2.2 Aantal rapporterende Seveso bedrijven

Om inzicht te krijgen in het collectief veiligheidsniveau van de sector worden via de brancheorganisaties en de regionale veiligheids-netwerken jaarlijks gegevens opgevraagd van de bedrijven die tot de (petro)chemische keten behoren. Deze gegevens worden per branche of netwerk in geaggregeerde vorm en anoniem aan Veiligheid Voorop gerapporteerd.

Figuur 2 geeft het aantal bedrijven weer dat in de afgelopen vijf jaar mee heeft gedaan aan de rapportage van Veiligheid Voorop, uitgedrukt als percentage ten opzichte van het aantal bedrijven uit de chemiesector dat bij Veiligheid Voorop is aangesloten.

Figuur 2. Aantal rapporterende Seveso locaties

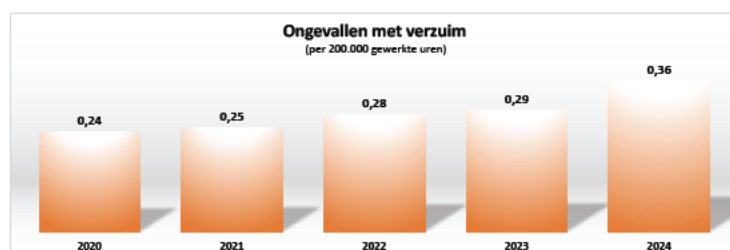
In 2024 deed **58%** (143 bedrijven) van de aangesloten bedrijven uit de chemiesector mee aan deze rapportage. Gemiddeld over de afgelopen 5 jaar was dit **66%** (169 bedrijven). Gezien de dalende trend over de afgelopen jaren heeft het bestuur besloten om samen met de brancheorganisaties en Regionale Veiligheidsnetwerken

in 2025 een verkenning uit te voeren of en op welke wijze het verzamelen en delen van prestatie-indicatoren in de volgende jaren verder vormgegeven zou kunnen worden. De resultaten van deze verkenning worden in het najaar van 2025 verwacht.

2.3 Dodelijke ongevallen en ongevallen met verzuim

In 2024 viel helaas 1 dodelijk bedrijfsongeval te betreuren. Leerpunten uit het onderzoek naar dit ongeval zullen in de sector breed worden gedeeld, zoals dat ook gebeurd is met de bevindingen van een dodelijk ongeval in 2023, dat werd onderzocht door de Onderzoeksraad voor Veiligheid.

Figuur 3 geeft het aantal ongevallen met verzuim weer per 200.000 gewerkte uren (eigen werknemers

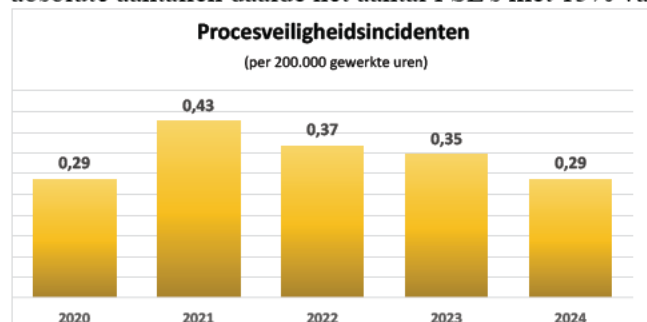
Figuur 3. Aantal ongevallen met verzuim

en contractors) over de afgelopen 5 jaar (LTI rate). Ten opzichte van het gemiddelde over de afgelopen 5 jaar (**0.28**) is de LTI rate in 2024 gestegen naar **0.36**. Dit is een stijging van afgerond 29%. Het absolute aantal ongevallen met verzuim steeg met 17% van 128 (2023) naar 150 (2024).

6

2.4 Procesveiligheidsincidenten

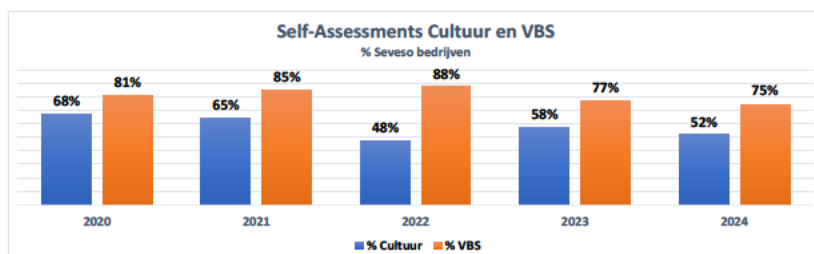
Voor de rapportage van het aantal procesveiligheidsincidenten (PSE) wordt sinds 2018 in de chemiesector de definitie gevolgd zoals vermeld in de [‘CEFIC guidance for reporting on the ICCA globally harmonised process safety metric’](#) (juni 2016). Bepaalde brancheorganisaties gebruiken richtlijnen die hier equivalent aan zijn. Figuur 4 geeft het aantal PSE incidenten weer per 200.000 gewerkte uren (eigen werknemers en contractors) over de afgelopen 5 jaar (PSE rate). Ten opzichte van het gemiddelde over de afgelopen 5 jaar (**0.35**) is de PSE rate in 2024 met 17% gedaald naar **0.29**. In absolute aantallen daalde het aantal PSE's met 15% van 138 (2023) naar 117 (2024). 2023.

Figuur 4. Aantal procesveiligheidsincidenten

2.5 Self-assessment veiligheidscultuur en veiligheidsbeheerssysteem (VBS)

De beoordeling van de veiligheidscultuur en het VBS betreft een zelfbeoordeling, die kan worden uitgevoerd met behulp van de [Self Assessment Questionnaire](#) (SAQ) van Veiligheid Voorop of een vergelijkbaar instrument.

Figuur 5. Aandeel bedrijven met self-assessment naar veiligheidscultuur en VBS

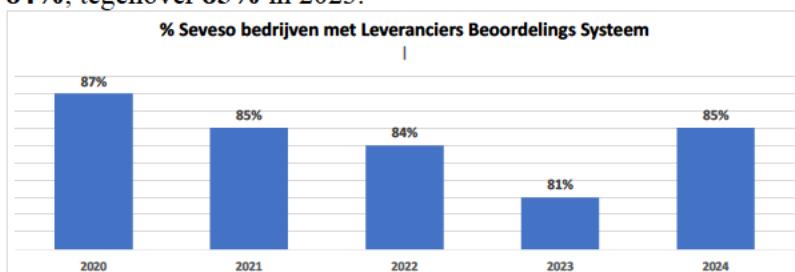
Figuur 5 vermeldt voor de afgelopen 5 jaar het percentage Seveso bedrijven waar een self-assessment naar de veiligheidscultuur en het veiligheidsbeheerssysteem (VBS) is uitgevoerd, uitgedrukt als percentage van het aantal bedrijven dat aan de data rapportage heeft deelgenomen.

In 2024 is in **52%** van deze bedrijven een self-assessment naar de veiligheidscultuur uitgevoerd. Gemiddeld over de afgelopen 5 jaar was dit percentage **58%**. In 2024 is in **75%** van de bedrijven een beoordeling van het VBS uitgevoerd ten opzichte van gemiddeld **81%** over de afgelopen 5 jaar.

2.6 Veiligheid in de keten

Om 'veiligheid in de keten' te versterken wordt opdrachtgevers aanbevolen een systeem te gebruiken om opdrachtnemers te beoordelen op het gebied van hun veiligheidsprestaties en veiligheidscultuur, voorafgaand aan het verstrekken van de opdracht en tijdens de duur van de opdracht.

Figuur 6 vermeldt voor de afgelopen 5 jaar het percentage Seveso bedrijven dat gebruikt maakt van een leveranciers beoordelingssysteem (LBS), uitgedrukt als percentage van het aantal bedrijven dat aan de rapportage heeft deelgenomen. Het gemiddelde percentage over de afgelopen 5 jaar bedroeg in 2024 **84%**, tegenover **85%** in 2023.

Figuur 6. Aandeel Seveso bedrijven met Leveranciers Beoordelings Systeem

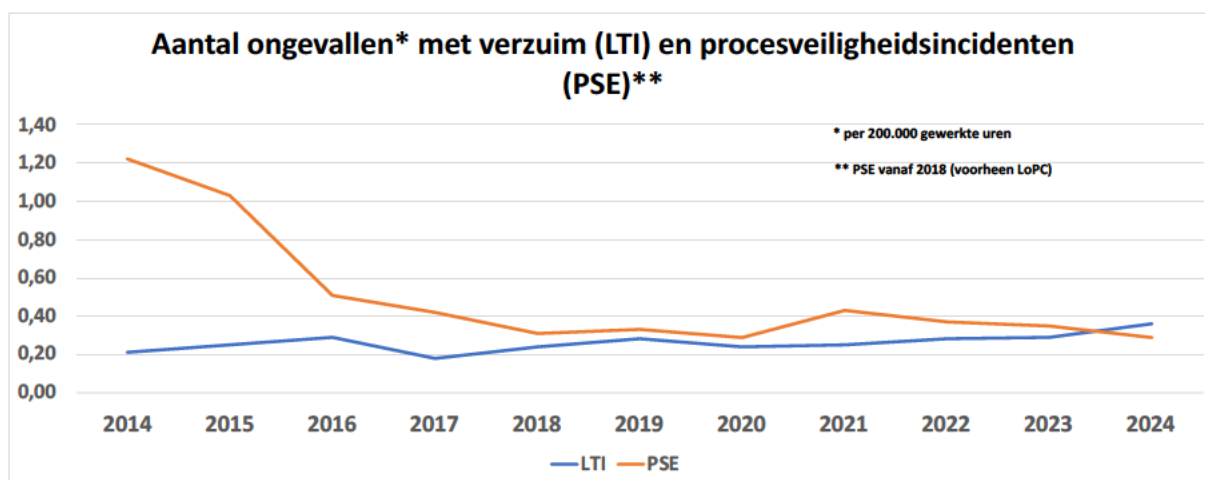
2.7 Conclusie

De resultaten van de gerapporteerde prestatie indicatoren zijn samengevat in onderstaande tabel. Meest opvallend in 2024 is de stijging van het aantal ongevallen met verzuim met 24% en de daling van het aantal procesveiligheidsincidenten met 17% ten opzichte van de gemiddelde waarden over de afgelopen 5 jaar.

	Gemiddelde ('20 – '24)	2024
Aansluitgraad VV ¹	81%	79%
Aantal rapporterende bedrijven ²	66%	58%
LTI rate ³	0.28	0.36
PSE rate ³	0.35	0.29
Self-assessment cultuur ⁴	58%	52%
Self-assessment VBS ⁴	81%	75%
Leveranciers Beoordelings Systeem ²	84%	85%

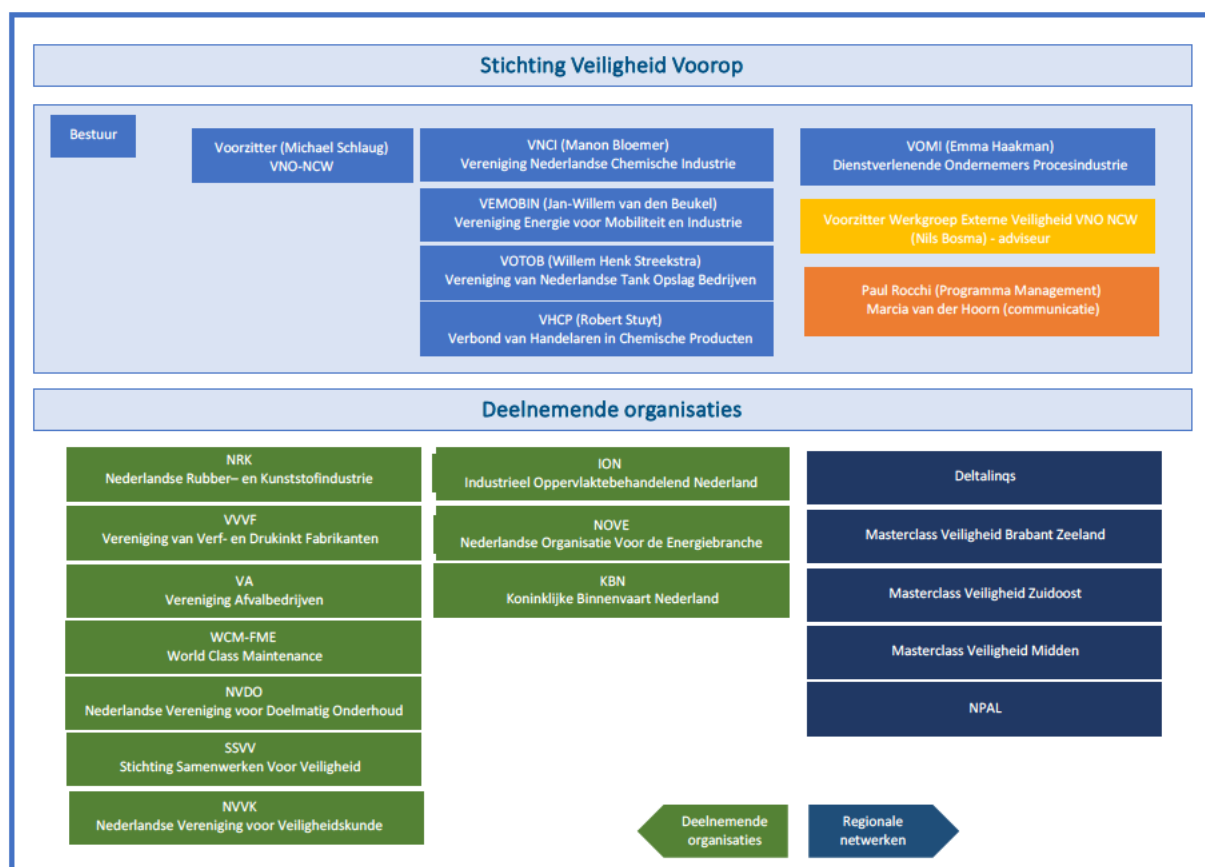
1) berekend als % t.o.v. aantal Seveso bedrijven in de (petro)chemische sector, 2) berekend als % t.o.v. bij VV aangesloten Seveso bedrijven in de (petro)chemische sector, 3) berekend per 200.000 gewerkte uren, 4) berekend als % t.o.v. aantal rapporterende bedrijven

Figuur 7 geeft tenslotte de LTI en PSE rate weer over de periode 2014 – 2024. De grafiek illustreert dat beide indicatoren de laatste jaren niet significant veranderen en zich op een vrijwel constant niveau bewegen met jaarlijks kleine fluctuaties.

Figuur 7. Aantal ongevallen met verzuim en procesveiligheidsincidenten 2014 - 2024 (per 200.000 gewerkte uren)

Bijlage 1 - Structuur en organisatie Stichting Veiligheid Voorop (2024)

Opmerking: in juni 2024 heeft Jan-Willem van den Beukel Erik Klooster opgevolgd als directeur VEMOBIN

Bijlage 2 – Pijlers voor de strategische koers van activiteiten

- I. **Betrokken leiderschap** - betrokken leiderschap is op alle niveaus binnen de Seveso-bedrijven en ketenpartners een voorwaarde voor het bevorderen van een open veiligheidscultuur en het continu verbeteren van de veiligheidsprestatie.
- II. **Veiligheid in de keten** – goed veiligheidsmanagement betekent dat bedrijven die grootschalig omgaan met gevaarlijke stoffen niet alleen zelf bezig moeten zijn met veiligheid, maar dit ook moeten vragen van bedrijven waarmee zij in de keten werken, zoals toeleveranciers, aannemers en dienstverleners. Het ligt immers voor de hand dat een bedrijf dat veiligheid belangrijk vindt, deze houding ook wil aantreffen bij de bedrijven waarmee het zaken doet. Op deze manier ontstaat er een effect van bedrijven in de keten die aan elkaar hoge eisen stellen met betrekking tot veiligheid.
- III. **Excellente veiligheidsbeheersystemen** – deze beheerssystemen vormen het fundament van het veiligheidsbeleid van Seveso-bedrijven, waarin de kernprocessen, regels en procedures om veiligheid te managen zijn vastgelegd.